

Vraag nr. 138
van 27 juni 2003
van mevrouw ANNY DE MAGHT-AELBRECHT

Ruimtelijke planning – Geïntegreerde informatie

Het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening is, mede door de structuurplanning op de onderscheiden niveaus en "openbare onderzoeken", als het ware tot in de huiskamer van vele gezinnen doorgedrongen.

Het is belangrijk om tot een geïntegreerd beleid te komen. Maar meestal krijgt de burger slechts beperkte informatie, wanneer hij wordt uitgenodigd om aan een openbaar onderzoek deel te nemen of wanneer men informatie wil over het gewestplan of structuurplanning, bijzondere plannen van aanleg (BPA) of algemene plannen van aanleg (APA), enzovoort.

Voor de realisatie van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) bijvoorbeeld werden de gebieden op een "naakt" gewestplan getekend. Daar staat dus verder niets op. Maar ook andere diensten en overheden zijn met allerhande (structuur)plannen bezig en zorgen voor een "overdruk" van het gewestplan. Ze weten het soms niet van elkaar. Het geïnteresseerde publiek, dat niet dagelijks met planingsprocessen bezig is, heeft nog minder kennis van wat nog in de "pijplijn" zit bij de verschillende administraties of al in uitvoering is.

Hoe kan een burger, een leek, zich een goed idee vormen van een nieuw plan indien hij op geen enkel ogenblik zicht krijgt op de consequenties van dat plan ten opzichte van andere initiatieven? Hoe verhoudt het VEN zich bijvoorbeeld tegenover de Habitatrichtlijn, of erger, tegenover een naburige industriezone?

Voor de ontwikkeling van industriegebieden moet bijvoorbeeld rekening gehouden worden met "overdrukken" op het gewestplan zoals Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden, natuurverbodingsgebieden, gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen, kleine landschapselementen, beschermde landschappen, ...

1. Met hoeveel "overdrukken" moet bij structuurplanning en nieuwe projecten rekening worden gehouden? Graag een overzicht.
2. Bestaat er één te raadplegen document, website, ... waar een beleidsmaker of geïnteresseerde burger voor een omschreven gebied een volledig overzicht van al die overdrukken en richtlijnen kan krijgen?

Zo neen, is het de bedoeling van de minister om zo'n overzicht op te starten?

3. Kunnen gemeenten of andere instellingen zoals intercommunales, provinciebesturen, gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen (GOM), rekenen op de financiële en/of logistieke ondersteuning door het Vlaams Gewest, wanneer zij voor hun grondgebied zo'n overzicht willen maken, bijvoorbeeld in het kader van de realisatie van een GIS-omgeving (Geografisch Informatiesysteem)?

Antwoord

1. Structuurplanning is een dynamisch en continu proces van visie- en beleidsvorming met betrekking tot de kwaliteit van de ruimte en de realisatie ervan. Dagelijks komen conflicten tot uiting met betrekking tot ruimte; mensen hebben ruimte nodig om te wonen, te werken, om zich te ontspannen. (Structuur)planning schept de mogelijkheid om gewenste doelstellingen voor te bereiden en te onderzoeken, ze te toetsen aan de voorhanden zijnde middelen. Het structuurplan is het document (het product) dat op een bepaald ogenblik voor een beleidsperiode de ruimtelijke visie weergeeft: het bevat een concept van de gewenste ruimtelijke structuur, beleidsdoelstellingen, en de maatregelen om ze te verwezenlijken.

De realisatie van een structuurplan gebeurt door middel van één of meerdere ruimtelijke uitvoeringsplannen. De bestaande plannen van aanleg (gewestplan, APA, BPA) blijven van kracht tot zij vervangen worden door een ruimtelijk uitvoeringsplan. Een overzicht van alle geldige plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen, in de vorm van een "plannenregister", moet volgens het decreet ruimtelijke ordening (art. 92 tot 95) door de gemeente opgesteld worden. Elke gemeente is decretaal verplicht een plannenregister op te maken, te actualiseren, ter inzage te leggen en er uittreksel uit af te leveren.

Naast de wetgeving inzake ruimtelijke ordening doen heel wat sectoren, en in het bijzonder de milieusector, geografische aanduidingen van gebieden waar bepaalde regelgeving van kracht is, bijvoorbeeld speciale beschermingszones in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Ramsargebieden, beschermingszones rond grondwaterwinningsgebieden, beschermde duingebieden en voor de landbouw belangrijk duingebied, be-

schermde landschappen, monumenten, stads- en dorpsgezichten, Vlaamse en erkende natuurre-servaten, bosreservaten, gebieden waar een recht van voorkoop geldt. Daarnaast bestaan er nog tal van sectorale wetgevingen (m.b.t. archeologisch patrimonium, jacht en wildbeheer, afvalstoffen, bodemsanering, luchtverontreiniging, geluidshinder, openlucht recreatie en kamperen, grindwinning, mijnen en groeven, gronden en pandenbeleid, Seveso-wetgeving, cultureel en natuurlijk erfgoed, polders en wateringen, veldwetboek, riviervisserij,...) die een gebieds-gerichte uitwerking kunnen hebben of in uitvoering ervan gebiedsspecifieke beheersplannen hebben die voorschrijven hoe een gebied beheerd moet worden.

In uitvoering van de verschillende Vlaamse milieubeleidsplannen werden acties ondernomen om in één loket te voorzien waar een overzicht van de verschillende beleidscartografische aanduidingen kan gegeven worden. Dit "geoloket" wordt beheerd door het Ondersteunend Centrum GIS Vlaanderen.

Al deze gebiedsaanduidingen behoren echter niet tot het ruimtelijk beleid, maar hebben er wel impact op.

2. Veel van de vragen die de burger zich stelt, staan in relatie tot wat mag en kan op die plaats. Het zijn vragen die betrekking hebben op een bepaald (kadastraal) perceel in Vlaanderen.

Volgende initiatieven werden genomen om burgers inzicht te geven in en toegang te geven tot alle informatie betreffende de geldende regelgeving vanuit ruimtelijke ordening voor hun eigendom en omgeving.

Plannenregister

In een kleine en dichtbevolkte regio als Vlaanderen is het noodzakelijk dat het ruimtegebruik van de diverse maatschappelijke activiteiten zo efficiënt mogelijk georganiseerd en gepland wordt. Er is m.a.w. een maatschappelijke behoefte aan een gelijktijdige en gelijkwaardige afstemming en afweging van de ruimtelijke behoeften van de diverse maatschappelijke activiteiten: wonen, werken, recreatie, landbouw, natuur, vervoer, ...

De Vlaamse regering legt in haar decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening de gemeenten de taak op een plannenregister op te maken, te actualiseren, ter

inzage te leggen en er uittreksels uit af te leveren (art. 93).

De opmaak van een plannen- en vergunningenregister vergroot de transparantie en de rechtszekerheid in de ruimtelijke ordening via de afgifte van de diverse uittreksels. Elke burger kan immers een uittreksel opvragen uit het plannen- en vergunningenregister. Ze vormen het kanaal waarlangs de informatieoverdracht tussen de verschillende overheden geregeld wordt, en maken het mogelijk om de informatie van het verleden op een ordentelijke en efficiënte manier te ordenen en te beheren. De opmaak laat eveneens toe dat deze informatie op zijn consistentie en validiteit gecontroleerd wordt. Bovendien vormen de registers een survey-instrument, nuttig om te gebruiken bij het ruimtelijk beleid op alle beleidsniveaus. Het plannenregister zal de voornaamste informatiebron zijn om de planningscontext samen te stellen bij de opmaak van ruimtelijke structuurplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen. Artikel 92 van het decreet bepaalt dat ook "informatie met betrekking tot de bescherming door andere wetgeving die een gevolg heeft voor het gebruik van de grond in de zin van dit decreet" in het plannenregister opgenomen moet worden. Om onder andere hieraan tegemoet te komen heeft de afdeling Ruimtelijke Planning een lijst opgesteld van bijkomende beleidscartografische gegevens die gemeenten eventueel nu al kunnen opnemen in hun plannenregister. De lijst werd opgenomen in de aanvulling op de richtlijn aangaande de opmaak van de tabel : planneninventaris voor het plannenregister. In deze fase is de lijst beperkt tot de gegevens die een rechtstreeks gevolg kunnen hebben voor het al of niet verlenen van een stedenbouwkundige vergunning.

Gemeenten zijn op dit moment niet verplicht deze gegevens op te nemen in hun plannenregister. Deze gegevens maken dus geen voorwerp uit van de conformverklaring van het plannenregister, noch van de subsidieregeling voor het opmaken van plannenregisters. Het is uiteraard wel interessant om deze gegevens bij te houden in een overzicht. Zij zijn immers ook bruikbaar bij het verlenen van vergunningen.

Geoloketten

Het eenvoudig en snel bevroegbaar stellen van deze "grondgebonden beleidsinformatie" m.b.t. milieu, landbouw, ruimtelijke ordening, beschermd erfgoed, ... vormt een belangrijke aanvulling op overige informatie die nu op het web

te consulteren is. Dit wordt grotendeels gerealiseerd door de geoloketten "Geo-Vlaanderen", waarin overheidsinformatie (hoofdzakelijk gewestelijke) met een geografische component kan geconsulteerd worden.

De gegevens zijn een – zo exact mogelijke – digitale kopie van de oorspronkelijke en officiële documenten. Het geoloket of de digitale versie is echter geen juridisch document en kan dan ook in geen enkel geval beschouwd worden als officiële reproductie van de originele gewestplannen vastgesteld bij koninklijk besluit of bij besluit van de Vlaamse regering.

3. In het kader van het verlenen van financiële en/of logistieke steun bij het uitbouwen van een GIS-omgeving werden reeds volgende initiatieven genomen.

Subsidiebesluit plannenregister

Art. 191 §2 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening bepaalt: "Binnen de perken van de begrotingskredieten kan de Vlaamse regering (ook financiële) ondersteuning verlenen aan de gemeenten voor de opmaak van het eerste vergunningenregister en het eerste plannenregister. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en nadere regels hiertoe." Het plannenregister heeft, naast het bewerkstelligen van transparantie en rechtszekerheid, ook tot doel een stimulans te vormen naar het automatiseren (via een subsidiebesluit op basis van het al of niet digitaal werken). Een digitaal systeem laat immers een dynamischer gebruik toe. Het digitaliseren levert bovendien een belangrijke meerwaarde op het gebied van archivering, beheer, bevraging, analyse en visualisatie. Het doel van vermeld besluit bestaat erin de gemeenten te ondersteunen bij de (digitale) opmaak van het eerste vergunningen- en plannenregister.

Met deze subsidie kan de gemeente tegemoetkomen aan de vaste kosten die verbonden zijn aan deze taak (hard- en software) evenals aan de variabele kosten (opzoekings-, invoer- en tekenwerk). Het is duidelijk dat deze subsidies, gelet op het beperkte bedrag, slechts een beperkte bijdrage leveren voor het vervullen van deze taak. De subsidiëring is er vooral op gericht de (dure) digitale aanpak te ondersteunen en deze te stimuleren, en ook het opstarten en uitbouwen van een digitale databank aan te moedigen. Door de digitale aanpak van de re-

gisters zal de efficiëntie en snelheid van de dossierafhandeling immers vergroten.

Aanmaak en/of aankoop van gegevens

De aanmaak van de gegevens betekent een zware en tijdsroovende investering bij de uitbouw van een GIS-omgeving. Er werden reeds belangrijke (financiële) inspanningen geleverd door het Vlaams Gewest, en meer bepaald het beleidsveld Ruimtelijke Ordening, bij de aanmaak van gegevens die tevens nuttig zijn voor de partners van het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen.

Zo werden onder meer alle geldende gemeentelijke plannen van aanleg ingescand en gegeoreferereerd via een centrale overheidsopdracht, ten einde, in het licht van het derde luik van het plannenregister, door de automatisering een eenvoudiger en snellere dienstverlening binnen de gemeentelijke administraties te bewerkstelligen. Door de opdracht te centraliseren, gebeurt het scannen en het controleren in één keer, waardoor de lasten en de tijdsbesteding aanzienlijk beperkt kunnen worden. Alle contouren van de goedgekeurde BPA's werden eveneens door de afdeling Ruimtelijke Planning ingetekend en deze gegevens werden in de loop van 1999 verspreid op cd-rom.

Daarnaast werden op het budget van Ruimtelijke Ordening een aantal basisreferentiegegevens aangekocht bij de producent (zoals de topografische kaarten van het NGI op 1/10.000) en/of werd de aanmaak gefinancierd (KADSCAN 2001, en KADVEC in de verstedelijkte gemeenten); deze gegevens werden via het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen beschikbaar gesteld aan alle partners van het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen.

Bovendien worden alle gegevens binnen het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen door het Ondersteunend Centrum verspreid en zijn ze gratis te verkrijgen voor gemeenten en provincies. Andere overheidsinstanties betalen slechts de aanmaakkosten.